

Gazeta Învățătorilor

Redacția și Administrația:

Arad, Bul. Regina Maria No. 17.

Telefon: 571.

Organ săptămânal pentru apărarea intereselor învățătorești.

Redactor responsabil: ION JELECUTEAN.

Abonamente:

Pe un an — — — — — Lei 160.—
Pe 6 luni — — — — — Lei 100.—

Memorii și vremuri.

Unde vom ajunge cu stările de astăzi — nu știm. Prea încărcată e atmosfera ce ne cuprinde și trăim vremuri extrem de grele ca mintea noastră să poată desluși această enigmă a viitorului.

Din cele patru unghiuri ale țării, zilnic izbucnesc dureri, nedreptăți de cari sunt cuprinși membrii corpului dascălesc — uitați de Dumnezeu și de lume. Revendicările trimise, repetat, ministerului nu mișcă deloc suferințele factorilor de greutate, deși ele formează o stare reală, pe care „apostolii” nu o mai pot suporta.

Memoriul colegilor din județul Ciuc este mai mult ca o dovadă că, puterile de rezistență sunt spre sfârșite și că se impune o revenire urgentă asupra lor, dacă statul nu vrea să ajungă la o situație tristă și cu urmări dezastruoase.

Veniți la muncă pe aceste plaiuri, dintre care unii trimiși de autoritățile superioare, alții veniți de bună voie, învățătorii din Ardeal în general au întâmpinat și întâmpină greutăți inenormabile în situația la care este supus învățământul de stat primar, precum și situației materiale deosebite din cauza așezării geografice a acestui ținut, ceiace face ca scumpetea să fie mai pronunțată decât în întreaga țară.

Munca în școală este îndoită, unde pe lângă aducerea la îndeplinire a unui program analitic cerut de regulament, se cere o muncă în plus, pentru învățarea limbii-române necunoscută de copii.

Salarul este însă același, ca și al celorlalți colegi din țară, cari n-au de luptat cu greutățile de natura celor arătate mai sus.

Învățătorii se sbat în cea mai neagră mizerie foarte de multe ori, alungăți dela gazde că n-au cu ce-și plăti hrana, neimbrăcați și flămânzi, plini de datorii, îndurerăți și umiliți, față de colegii lor minoritari confesionali, mai mulți decât înstăriți și mult mai bine plătiți.

Demoralizarea a cuprins sufletele tuturor tocmai acum când în aceste locuri, azi avem nevoie mai mult ca oricând de entuziasm, de jertfă pe altarul culturii românești.

Învățătorul confesional începător primește salar 4800 lei plus casa, lemne și ajutor dela stat; pe când cel al statului e lăsat în voia soartei și a milei populației străine.

În Ardeal nici un învățător nu este împroprietărit și în aproape toate județele școlile n-au pământ, ca-n restul țării, ajutor care oricum tot aduce un sprijin cât de mic în traiul învățătorului. (Ținându-se cont de scumpetea ce dăinuiește în județul Ciuc, cu aceia a orașului București chiar, se poate constata cu ușurință că Ciucul în ceiace privește scumpetea, întrece cu mult București. Și, e absolut necesar să se ține socoteală de greutățile arătate mai sus, cu care are de luptat învățătorul de stat în aceste ținuturi, cari cer cel puțin alinații unui surplus de energie, ceiace pe dreptate ar trebui recompensată).

Nețineria în seamă a acestui fapt

pe lângă că lovește adânc în dragostea de muncă a celor chemați acolo, are ca rezultat o altă latură ale cărei urmări lovesc adânc și în ideea de școală românească și în prestigiul ei.

Are acea urmare logică: școlile conduse de învățători fără vlagă, istoviți de suferință și cu suflete blazate vor crea o școală românească unde nu va putea țâșni niciodată aceea înviorare necesară, ideea de românism aci. Și odată cu acesta va cădea și puțința de afirmare românească.

Legea prevede pentru învățătorii ce lucrează în ținuturile cu populație eteroglotă un plus de leafă de 50 la

sută lei, care niciodată nu s'a aplicat așa cum spiritul legii prevedea, ca un mijloc de recompensă a muncii dublate; astfel s'au dat 270 lei din care s'au tras 10 la sută lei și aceștia la 3—4 luni odată, ceiace egalează cu nimic.

Față de aceste reale lucruri, cei în drept ar trebui să miște, să ia măsură — ceea ce știm bine, nu se va face.

Învățătorii din Ciuc sau alt județ, vor înainta și alte memorii, și suntem sigur, tot așa le va răspunde ministerul instrucțiunii cu arhivele de memorii necitite și nerezolvate.

Căci, la vremuri anarchizate, în care fraudă, minciuna, tembelismul, învârteala, tronează, — școala și dascălii trebuie să se închine.

Ion Valahu.

Încă o reformă?

Fără îndoială că guvernul actual a excelat în votarea de legi noi și reforme în toate domeniile cu scopul — bine înțeles — de a „regenera viața, putregăită a organizației noastre de stat. După reforma administrativă atât de „imperioasă” (liberalii spun că-i stupidă) trebuia să urmeze reforma învățământului universitar și secundar, iar de prezent se spune că ministerul instrucțiunii (și cultelor) lucrează la un proiect pentru a schimba și legea învățământului primar.

E firesc să fie așa și nu trebuie decât să ne bucare faptul acesta.

Legea învățământului primar de azi scânteie și trosnește la toate încheeturile, amenințând cu prabușirea — mai degrabă decât și ar putea-o închipui cineva. Bolnavă, hibridă, suctivă și răsucită după fiecare exponent politic în parte — a omorât aproape tot ce a fost bun în sufletul învățătorimii de astăzi. Pe urmele ei, sute de învățători tineri pribegesc an de an, dintr'o localitate într'alta cu bagajele în spinare irosându-și puterile în sbuciumările griji pentru existență.

Iar, o altă categorie geme sub teroarea examenelor de toate gradele numai spre a și mari minusculul salar primit cu două-trei luni întârziere.

Nici o categorie de funcționari din întreaga țară nu prestează atâtea examene ca noi. Pe baza calificărilor și aptitudinilor ei, sunt clasați de-a dreptul în același grad rămânând doar a fi mai bine retribuiți după anii de serviciu. Luați de exemplu preoțimea. Dobândind calificarea de clasa întâia (sunt trei clase) ei rămân toată viața cu aceleași drepturi, fără a fi siliți să treacă examene de definiție și înaintări, cari pentru noi au ajuns adevărate obstacole.

Apoi, o altă scâdere care denotă imperfecția a legii învățământului de azi, este că nu se poate pe de-antregul aplica. Or, este știut, că o lege lipsită de posibilitatea aplicării integrale — menită e să succombe.

Rând pe rând, toți ministrii guvernelor noastre, au stat cu ea în mână desorientați ștergând articole, adău-

gând paragrafe și viceversa, nefiind nimic sigur în ea, nimic durabil ce ar putea garanta învățătorului o viață tihnită, închinată numai Școlii și Neamului.

Programele de învățământ sunt supraîncărcate, cunoștințele trebuiesc predate cu o înfrigurare nefericită spre a termina cât mai repede materialul ce trebuie să fie în raport cu timpul de școală fără să poți face o aprofundare temeinică.

Copilul de-acum, nu mai are copilărie. Locul basmelor și jocurilor frumoase de altă dată, le-a înlocuit-o spuză de regulamente întoarse și învățături ce i-au transformat nevinovata-i față într'o mască comică — serioasă, cu numeroase riduri pe frunte.

Iar în școală? N'ați observat că par niște bieți drumeți oboșiți, ce nu-și mai pot duce sarcina mai departe, ci o aruncă, calcându-o cu picioarele? Pământ steril ce primește sămânța dar nu poate produce nimic! (Adesea îmi vin în minte cuvintele profesorului meu de pedagogie: „Puțină greutate nu strică pentru elev, ba e chiar un stimulent. Prea multă însă, îl desguștă și-l face să lucreze orbeste!”)

Dar cine își mai bate capul cu aceste? Doar, organele de control, cer muncă, progres, materialului să fie terminat, sau printr'o trăsătură de condei te îndepărtează pentru totdeauna dela înaintări.

Concluzia? Legea în vigoare, departe de a fi ideală, este supusă în prezent cuțitului de disecție al d-lui ministru de instrucție (și culte).

Ca bolnavii ahtiați după razele călduroase ale soarelui primăvărat, învățătorii așteaptă o nouă lege.

O așteaptă și totuși se tem de necunoscut, întocmai ca de un fricos bălaur ce-și cascade gura hidoasă să-i apuce și să-i înghită.

Regimul trecut a făcut legi draconice, dar cel de azi le-a aplicat și mai draconic.

Și, cine știe, ce surprize ne mai rezervă viitorul?!

Florian Tirinescu.

O amăgire.

După cum ați putut afla din ordi-nile autorităților școlare, ministerul instrucțiunii a suprimat adunările cercurilor noastre culturale.

Cică, această inspirație a avut-o guvernul, care, în aceste momente de eriză financiară — prin care trece astăzi țara românească — s'a gândit și la nenorocirii dascăli „cărora li este foarte greu să facă sacrificiul transportului la cercurile culturale.”

Ce naiv comunicat, emanat din autoraj oficial!

Ingrijorat de greua situație a bieților învățători de azi, guvernul se crede salvatorul ei — auziți iubii colegi? — Și zice că, aceea suprimat cercurile culturale.

Ah! Este ceva respingător, ceva ce nu poți să crezi odată cu capul. Cum? Aceste conferințe cari altădată formau punctul de competență al tuturor guvernelor, un mijloc prin care se ras-pindea cultura și știința în straturile largi ale nărului — deodată să fie suprimate? Conferințele cari până acum erau obligate să se țină în fiecare comună și de la care nu putea să absenteze nici un membru al corpului didactic primar — peste noapte să dispară de mila aceluia care își toceau talpile picioarelor parcurgând pe jos zeci de kilometri la ele?

Nu vi se pare că, e prea mare favorul acordat învățătorimii de către putericiile zilelor? — Căci, e de necrezut ca, astfel de mijloace să dispară numai de dragul ei, când este recunoscut aportul ce-l aduc în realitate Statului sedintele conferințelor culturale la sate, ca și la orașe.

Dar, lucrurile nu sunt așa după cum vrea să le prezinte oficialitatea. Iar motivul suspendării adunărilor cercurilor culturale este altul decât cel prezentat de ministerul instrucțiunii (și al cultelor).

Lupta, pe care dascălimea română a întreprins-o pentru intrarea în legalitate a drepturilor ei, în primul rând a pornit dela aceste conferințe, unde se dădeau ocazii tuturor învățătorilor dela un cerc să convină la un loc și să discute și probleme de ordin profesional, pe lângă programa oficială. În aceste cercuri, apoi se cimentă o solidaritate între colegi și tot aici se luau inițiative de organizare. Aci se disecau mai bine comunicatele „Asociațiilor” noastre și se desbăteau diferite chestiuni dela ordinea zilei, referitoare la starea noastră materială și morală. Și câte lucruri mari nu-și luau calea realizării dela aceste întruniri?

Exploatatorii politici, au prins însă firul. Și Guvernul, a fost informat, după poftete lor. Ca cei mușcați de serpi au pus în actualitate pericolul dascălesc, care crește și se înarmeză. În fața atopoterniciei lor, deci trebuie să se sfarme! Și prima armă — dezbinarea, izolarea: Să ni se interzică pe viitor adunările de ori ce fel!

Noi, știm bine aceste. Știm și aceea că cu cât derogarea va fi mai pronunțată, cu atât puterea noastră crește, iar cauzele noastre se apropie de biruință.

Și ne va fi destul un gest și vom ști ce face.

Ion Jelecutean.

Problema școlii de copii mici.

„Veniti, să trăim pentru copiii noștri!”
— Epitaful de pe mormântul lui F. V. Fröbel.

(Continuare.)

Acest român de mare calibru, de felul acelor prin cari în istoria noastră națională culturală se re-marcă secolii, a înțeles cel dintâiu, să poporul nostru ținut de asupritorii răi în mod măiestrit într-o inferioritate culturală față de toate celelalte popoare pripășite pe pământul nostru strămoșesc, nu va putea stăpâni fără anumite sincopace aceste me-leaguri desrobite, dacă nu va fi ridicat cel puțin la același nivel de cultură, la care s'au putut ridica acelea, ca beneficiare ale tuturor fa-vorurilor. De aceea a vrut și a fă-cut. A făcut aceea, ce nu s'a mai făcut nici când pentru cultura națio-nală românească. Și dacă succesorii săi în fotoliul ministerial vor ști să-i continue opera cu aceeași dragoste

și competență, — despre ce, nu avem motive de a ne îndoi, — chestia culturală națională nu numai va fi rezolvită, ci prin rezultatele pozitive cari vor urma, vom avea tot dreptul a ne socoti cât de curând alături de popoarele occidentale, cari poartă cu mândrie stindardul civilizației mon-diale.

În marea sa grijă pentru lumina-rea Neamului românesc, Dr. C. An-gelescu nu a scăpat din vedere înființarea școlii de copii mici, unde numai s'a putut.

Grație acestei preocupări, școlile de copii mici din întreagă țara în-preună cu personalul lor didactic ne ofer următoarele date statistice la finea anului școlar 1927—1928, ul-timele, de cari dispune Ministerul Instrucțiunii :

A) De stat

Nr. școalelor de copii mici	Personalul didactic						Totalul personalului didactic
	Invățătoare cu titlu pro-vizor	Invățătoare cu titlu definitiv		Invățătoare asi-milate cu institutoarele			
		Ne-inain-tate	Inaintate	Gr. II.	Gr. I.		
1579	905	312	149	89	56	254	1765

B) Particulare:

Nr. școalelor	Personalul didactic (al azilelor și al școalelor de copii mici)				
	Azile con-fesio-nale	Școale de copii mici	Invăță-toare	Ajutoare de invăță-toare	Invățătoare asimilate cu institutoa-rele
49	104	133	73	15	221

Prin susținerea alor 1579 școale de copii mici, cu 1765 învățătoare, chestia acestora nu este încă rezol-vită, din contră, având la baza datele

enumărate mai sus, aceasta se impune ca o problemă, care trebuie ținută la suprafață încă multă vreme.

Invățătorii din comunele în cari

Capul . . .

Note fugare.

„Când faci un lucru este bine să începi dela cap, Alții zic... să duci până la cap lucrul pe care l-ai înce-pul. Tot lucrul își are capul lui, spun unii, iar alții: »vai de picioare unde nu este cap! Sunt lucruri care au mai multe capete... și de mul-te ori îți poți pierde capul!..

Dar până când tot cap, cap și iar cap sub toate ipotezele?... Dacă acest-a-i lucrul de căpelenie: să ai cap și e de ajuns, atunci și bastonul meu are cap. Capul lui propriu, nu imitație, nici împrumutat; căci de multe ori se spune despre ci-neva că judecă cu capul altuia...

Sunt unele capete, cărora nu li se poate pretinde prea mult, sau chiar nimic! Podul are două capete. Dela ambele capete ale podului — cu toate acestea — nu poți pretinde că pretinzi dela singurul cap al ingi-nerului care l-a făcut.

Sunt capete peste capete și de-a-supra alte capete. De obicei capetele sunt decorate sau împodobite: unele cu un păr frumos: blond, ca-staniu sau negru — ondulat sau ne-ondulat; altele cu o barbă respecta-bilă sau favorite. Altele cu o căciu-lă sau pălărie la modă. Unele cu o panglică sau sgardă și în fine al-

tele cu altceva... Unele capete sunt pleșuve iar altele albite de vreme...

Sunt unele capete însă, cari se cred mai capete decât celelalte ca-pete!.. Altor capete nu le ajungi cu scara la nas... și despre, ele se zice că »și-au ridicat nasul». Unele cape-te »și iau nasul la purtace» iar alte capete »și bagă nasul unde nu le fierbe oala!..

Se zice despre unii că »au țărăte în cap», iar despre alții că »au ca-pete seci»...

Cap mare, cap mic, cap de studiu, cap de primăvară, cap de operă; cap sec, cap luminat, cap de pod, cap încăpăținat etc. Tot capul e cap în locul său.

Stai puțin și judecă: eu ce cap am?? Dar sunt sigur că ai să te în-șeli. Lasă mai bine grija aceasta altora, cari nu vor întârzia, căci doară de aceea au și ei un cap!

Pe stradă, în cameră ca și afară la întruniri de toffelul, în biserică, în școală, în parlament; la birt sau restaurant, în familie și ori-un-de ai ocazia, obosește-ți puțin capul și vezi cu ce capete ai de aface.

Niciodată nu le lua drept ceea ce ar dori să arate! Tacă însă...

Munte.

avem școale de copii mici simțesc o mare ușorință pe urma faptului, că elevii vin pregătiți pentru cursul pri-mar, fiind dedați la disciplină și or-dine, apoi cunoscând o mulțime de noțiuni câștigate prin dezvoltarea sen-zurilor, prin educația sufletească asupra curățeniei, voinței, socialității, prin povestirile cu tendințe religioase, patriotice și morale și în fine, prin exercițiile fizice. Cei din comunele mi-noritare, se laudă cu serviciile aduse de școalele de copii mici la învăța-rea limbii române.

De altfel, educația publică nici nu

ar fi completă fără de educația ce se face în școalele de copii mici.

D. Olariu

subrevizor școlar

(Va urma).

— S-a pus sub tipar o broșură de versuri ale dlui G. Bota, fost inspec-torșcolar, editate de Casa Națio-nală din Oradea Mare.

Prigonirea școlii primare românești în pragul și în decursul războiului mondial.

De Dr. Gh. Ciuhandu, consilier eparhial.

4

IV. Legea lui Zichy: XVI—1913.

Legea aceasta avea menirea să amelioreze și mai mult dotațiile învățătoarești. Dar date fiind premisele legislative și administrative cuprinse în legea lui Apponyi, soarta școlii noastre și a învățătorilor nu s'a îmbunătățit, și nici nu putea să se îmbunătățească, nici dela 1913 încoaci.

Singurul lucru remarcabil pe urma acestei legi este, că învățătorii, cari primiseră ajutoare de stat pe urma legii din 1907, au continuat de a primi și îmbunătățirile fixate de legea din 1913. Dar nu toți învățătorii avizați la ajutor de stat între 1907—1913 au primit ajutoarele cuvenite, și astfel aceștia au planat și planează cu regularea dotației între cer și pământ, și mai tristă însă este soarta acelor învățători, cari, începând dela 1907 încoaci, nu au ajuns nici până azi la în-regirea salarelor, pentru că parohiile nu au de unde le da, iar statul nu vrea să le deie, sub felurite pretexte.

Din pomenita broșură despre „Școala noastră populară și darea culturală” se vede taxativ, că din comunele susținătoare de școale pe teri-torul Consistorului din Arad, care comună, ce procent mare de dare culturală a ajuns să plătească pentru susținerea școlii sale, chiar și cu salare de acelea, cari nici până azi nu au putut fi întregite de parohii.

Aci lăsăm să urmeze numai conspectul su-mar, din care se vede, în ce măsură grozavă s'a urcat sarcina poporului nostru cu susținerea școlii, dela anul 1906 încoaci: pe baza legii din 1907 și a celei din 1913, până la anul 1916, în raport cu dările către stat, și peste darea de stat.

V. Silnicii și nedreptăți.

Izolarea Consistorului la regu-larea dotațiilor. — Derularea in-specțiunii de stat. — Consistorul intervine la guvern, fără rezul-tat. — Șicanarea învățătorilor. — Goana împotriva școalelor pen-tru scăderi. — Caz similar din arși-dieceza transilvană. — Co-misiile administrative forțază asigurarea salarelor în sarcina comunelor bisericesti, chiar și a celor slabe. — Consistorul rea-ghează. — Un exemplu: cazul din Neagra.

Se impune acum întrebarea: Cum de s'a putut ajunge la aceasta situație de împovărare financiară? Răspunsul e scurt: S'a recurs, întâi de toate, la expedientul de a izola superioritatea școlară diecezană dela lucrările pentru statorirea dotației învățătoarești. Aceasta s'a făcut cu ex-presa violare a dispoziției din § 16 al Instr. mi-nisteriale Nr. 76.000/907, pe urmă căreia cazu-rile de susceperea protocoalelor de dotație aveau să fie anunțate de prețuri și Consistorului. Do-tația, statorită astfel unilateral, a fost aprobată de comisiile administrative comitanze resp. oră-șenești, iar hotărârile aduse puteau fi desființate numai pe cale de recurs la guvern. Dar aseme-nea recourse, de regulă, au fost socotite ca de prisos din partea celor mai multe comune bise-ricesti ca susținătoare de școale.

Dar, pe lângă expedientul statoririi unilate-rale a dotațiilor învățătoarești, organele statului au

schimbat sistemul de inspecțiune școlară de până aci, izolându-se și aci ingerința autorității bisericești; s'a dat apoi asalt asupra învățătorilor și școalelor cu fel și fel de excepționări; apoi din pricina excepționărilor exagerate s'a tras concluzia, de a nu se da ajutoarele de stat, rămânând în-locuirea lor în sarcina credincioșilor noștri.

Să concretizăm lucrurile
Până pela 1906 inspecțiunile școlare se fă-ceau așa, că inspectorii regești aveau să între în școală în prezența directorului nostru local, — dispoziție a Regulamentului nostru, ce se și respectă pe vremuri. Insași examinarea în școală avea să se facă în prezența scaunului școlar (§ 59 din Instr. ministerială către insp. reg. sub Nr. 20.311—1876). Inspectorii regești aveau ordin, să respecte pe atunci drepturile confesiunilor (Nr. min. 29.170—1877) și aveau să înștiințeze despre scăderile constatate nu numai organelor locale, ci și pe Consistor (Nr. min. 37.512—1888). Chiar și o instrucțiune ministerială mai recentă (Nr. 70.000 | 905, în § 173) încă spunea categoric, că inspectorii regești nu au nici un drept de dispozițiune asupra școalelor poporale confe-sionale.

Procedura aci fixată s'a și observat multă vreme; și până mai nainte cu vr'o 6 ani se trimiteau la Consistor, în original ori în copie, înseși protocoalele de inspecțiune, cari erau is-călite — ca un fel de adeverire a conținutului lor — de către învățătorii și directorii noștri. De o vreme încoaci însă a încetat acest lucru și s'a în-trodus practica, de a nu-i înștiința pe directorii locali despre sosirea inspectorului, și de a se trimite Con-sistorului numai simple înștiințări dela inspectori ori comisiile administrative; ba în unele cazuri nici nu era înștiințată autoritatea școlară diece-zană despre scăderile afirmative, decât atunci când, pe temeiul lor, se — refuzau cererile de ajutoare dela stat.

(Va urma)

Modernism.

Acum vreo câteva luni la o sedință intimă a cercului cultural se străduia o învățătoare să arate relele ce bântuie societatea și din a căror cauză zice că existența a devenit aproape insuportabilă. Firește că a vorbit despre alcool, boale mici și mari, despre mentalitatea oamenilor postbelici lipsiți de caracter, desăvârșiți în fraude și își punea nădejdea în „pionii culturii românești” cari într'un viitor apropiat vor regenera viața, schimbând felul de gândire al oamenilor.

Conferință frumoasă, plină de viață, care a stârnit un ropot de aplauze din partea colegilor.

O întâmplare norocoasă făcu însă ca să fie de față și un vechi dascăl — care ocupă azi un loc însemnat în politică. Părerile lui despre cauzele stărilor actuale le contractează în vreo câteva fraze ce pun în evidență catastrofa inevitabilă a omenirii ce tinde spre modernism. „Toate neajunsurile, crizele, fraudele, minciunile, au la bază un singur scop: de a satisface dorințele bolnave ale acestui flagel universal.

Pentru a avea un automobil „modern” directorii de bancă duc pe răpă acționarii, pentru a se „aranja modern” funcționarii sustrag banii publici; pentru a poseda o blană văzută pe dama de milionar, zeci de femei rabdă foame, lipsuri și amărăsc cu totul piața bărbatilor amenințându-i cu divorțul.

Dar nu numai atât. Pentru a fi la modă, femeile și-au jertfit părul prea lung, sprâncenile, prea stufoase, rochiile prea strânse la gât și prea acoperitoare la gambe ca să fie u-oare, săltărele, vecinic tinere, plăcute bărbatilor pe cari i-au îmbrăcat în haine scrântite, cu pantalonii largi cât sacii de făină!

Ce să le faci; a-a e timpul, domnule!

El trece cu o iuteală vertiginoasă schimbând fața lumii; iar oamenii se agață de el cu ambele mâni, rânjind de bucurie când printr'o sfortare disperată, cei mai slabi se prăvălesc, ră mânănd în urma de tot... A nu fi modern azi, înseamnă a fi ridicol în fața tuturor. O tii toți și mai ales femeile. De-aceia își fac de cap.

Dar să ne întrebăm: ce era oare dacă această betie a plăcerilor vanitose de modernizare pentru păr și haine, ar fi fost răpădă învățătoarelor — printr'un ordin circular ce se plinuia de Minister? De sigur era prea dureros și multe învățătoare ar fi părăsīt învățământul indignate spunând cam așa între ele: „Cu uniforme din claustru nu se mai cucerește azi inima bărbatilor!”

Deci: trăiască modernismul! Înainte, spre prăpastie!...

Ghiță Amărătu

Plata salariilor învățătorilor.

Ministerul instrucțiunii a trimis o circulară prin care face direct răspunzător pe revizorii școlari din întreaga țară pentru neachitarea la timp a salariilor corpului didactic primar.

Revizorii sunt avertizați că în cazul când se vor primi reclamațiuni de asemenea natură, ei vor fi traduși în fața comisiei de dispensă a ministrului pentru neglijență în serviciu.

Prin aceiași circulară se atrage atențiunea asupra reclamațiunilor provocate de aplicarea excesivă a amenziilor școlare de către unii învățători, cu deosebire în regiunile cu populațiunea săracă

Aplicarea acestei amenzi are un caracter de provocare și de agitațiune și de aceea este necesar ca ea să se facă cu o deosebită băgare de seamă.

—x—

Cassa de credit a corpului didactic și descentralizarea administrativă.

În cadrul legii actuale, Cassa de credit a corpului didactic se descentralizează creindu-se șapte sucursale (la fiecare directorat câte una) având atâtea agenții câte județe sunt cuprinse în directorate.

Sucursala are sediul la directorat și intră în organizarea respectivă a ministerului prin birou și cassă, iar agenția are un profesor delegat și un impregat dela revizoratul școlar. Această organizare tinde să înlăture inconvenientele și plângerile actuale că membrii corpului didactic întâmpină dificultăți în realizarea împrumuturilor cerute casei.

Pe viitor nu va mai fi nevoie să se adreseze centralei București, ci printr'un simplu formular, certificat de direcțiunea școlii și adresat revizoratului solicitantii vor fi puși îndată în posesiunea împrumutului aprobat de sucursala respectivă. Acestea vor aplica statutul casei fiind strict controlate de centrala București, care rămâne îndrumătoarea și reguloarea creditelor și disponibilităților aflate la diferite sucursale.

Centrala va face și oficiul de sucursală la directoratul București.

O altă schimbare va fi aceea că unele bănci ale învățătorilor se vor afilia Cassei de credit.

Vor fi ajutate numai acele bănci care, prin activitatea lor, nu vor stânjeni acțiunea Cassei de credit.

Numărul mare de membri asigură reușita și determina forța acestei organizații economice a corpului didactic.

Se schimbă și modilitatea prin care Cassa de credit intră în posesiunea depunerilor și ratelor de amortizare.

Până acum operația se făcea prin ministerul de finanțe și în ultimii

ani s'au ivit situațiuni grele când Cassa de credit avea disponibil mare și totuși nu avea cu ce plăti împrumuturile, obligând pe cei ce căutau realizarea lor să-și piardă zile întregi la București, cheltuind jumătate, sau mai mult din suma împrumutată.

Acum s'a schimbat acest sistem în sensul că depunerile se încasează direct după borbeturile Cassei, autoritățile care plătesc statele varsă banii prin intermediul Cassei de depuneri direct Cassei de credit.

Rezultatul s'a văzut imediat.

Casa are afluenții de numerar, și satisface cererile pe loc. În timpul congresului didactic s'a putut observa cum toți congresiștii care au apelat la Cassa de credit au fost imediat satisfăcuți, lucru care s'a întâmplat și acum după sărbători, când iarăși, toți cei care au apelat și au avut aprobarea în regulă, au fost plătiți fără întârziere.

Aceasta va crește încrederea corpului didactic în valoarea și forța instituției, făcând să crească numărul celor înscriși precum și veniturile, ca, astfel Cassa să poată corespunde marelui ei.

O altă secție pe cale de organizare este cea ce construcțiilor de locuințe unde acei cari doresc a-și avea o locuință, vor putea, prin depuneri mari să-și strângă un capital.

În urma Cassei de credit le va veni în ajutor printr'un împrumut mare, pe termen lung, cu care să se realizeze această mare nevoie a profesorilor.

Toate cele de mai sus sunt un punct din programul ce se urmărește la ministerul instrucțiunii pentru îmbunătățirea situației materiale a corpului didactic.

Să începem și noi lupta.

Sub acest titlu organul colegilor din jud. Tulcea „Invățătorul Tulcean” cu data de 26 Ianuarie a. c. publică articolul următor:

Zilele trecute, ziarele ne-au adus o veste tristă — foarte tristă — care iese din cadrul comun al întâmplărilor zilnice, într'o țară ca a noastră unde: „Munții noștri aur poartă, noi cersim din poarta'n poartă”. Vestea este: Un învățător din fundul județului Ismail, vecin nouă, chemat să facă opera națională, a murit de foame. Da! a murit de foame! Si să crezi, și să nu crezi... Se mai poate întâmpla una ca asta în secolul XX?... și unde?... în țara românească?... Iată că s'a întâmplat! Si această întâmplare este cu atât mai importantă, pentru noi învățătorii, cu cât ea ne vine tocmai în timpul armistițiului corpului didactic, încheiat pentru un scurt timp, pentru a se păși odată la satisfacerea doleanțelor noastre materiale.

Am căpătat deci un atou la cererile noastre drepte, pe lângă altele de altă natură, dar un atou de care am fi putut să ne dispensăm, dacă eram prevăzători, începând lupta la timp, nu acum, decât mai târziu, ori nici odată.

O mică paranteză: Greșesc, acei ce dau luptei noastre caracterul de luptă politică, ea fiind plecată din suferințe curate, încercuite numai de mizeria materială care nu se mai poate suporta.

Dar să revenim: Că un domn revizor școlar inamovibil a fost pus în disponibilitate, pentru a i se face o anchetă, că a fost numit un altul, care să gireze cancelaria revizorului de Ismail, care nu prea s'a priceput, ca mulți alții, aceasta nu e un motiv a unui învățător născut martir și făcut învățător pentru martiraj, să nu i se

dea remunerația de mizerie — la timp, lăsându-l să moară de foame.

Tapul ispășitor, al groaznicei fapte, va trebui căutat și odată găsit, să fie luat de coarne, înfierat cu fierul roșu, ținut la stâlp ca să știe o lume întreagă că zacem într'un tembelizm orientat, ordinar, din cauza politicii infame, care dacă nu s'ar fi întâmplat faptul, care s'a întâmplat.

Că în curând, ori mai târziu, aceasta depinde de energia și de unirea noastră la luptă, se vor satisface doleanțele membrilor corpului didactic, și va trebui să se satisfacă, cazul eroului dela Ismail, să rămână înscris — în cartea vieții școlare — cu litere neperitoare ca o pată neagră scrisă cu roșu, la adresa acelor cari au precupețit și mai precupețesc încă bucata de pâine a apostolilor neamului.

Găsesc cu cale, că a sunat ceasul: „Acum, ori nici odată, să ne unim forțele slabe, ca din unirea lor să iasă o stâncă de gură nit — invincibilă — să ne impunem drepturile noastre.

Cele întâmplare la Ismail, pe care le calificăm ca o crimă ordinară, când cineva moare luându-i-se bucata de pâine dela gură, să ne fie de imbold la muncă aprigă și să nu depunem armele până când nu vom izbândi.

Ca și altădată, o spun și acum, vom mai avea eroi dar fără eroi nimic nu s'a înfăptuit și nici nu se va înfăptui în omenirea aceasta plină de oameni fără bun simț.

Deci, colegi învățători, imi fie din nou o datorie de onoare îndemnându-vă la luptă. Armele de care ne vom servi — deocamdată — să ne fie scrisul și cuvântul, căci ceiace s'a întâmplat mucenicului dela Ismail, ni se poate întâmpla și la unii dintre noi, azi, ori mâine.

Deci, înainte! Strângeți rândurile.

Să fim cu toții una într'o Asociație puternică și autoritară, prin care să ne apăram drepturile cerute de misiunea cea mai delicată și cea mai zbuciumată.

Ioan Nadă
învățător.

Despre Petru Șpan

În revista clujană „Ardealul Tânăr”, Nr. 4, d. Lucian Bologa scrie un articol închinat marelui pedagog ardelean dela Seminarul teologic și pedagogic din Sibiu: Petru Șpan.

Despre acest profesor, care, în activitatea i dascălească a însemnat o mare forță, generația de azi, prea puțin știe. Și fără îndoială pentru aceasta este de vină și programa analitică a învățământului pedagogic, care uită să amintească măcar tangențial restrângerea locală, românească, a sistemelor și ideilor pedagogiei, care uită să închine în școale câte-va ore pe săptămână pentru schițarea istoriei pedagogiei noastre.

Petru Șpan, alături de alți mari pedagogi, este o figură care pentru calitățile și metodele lui de popularizare ale principiilor școlii pedagogice Herbat-Zilleriane, merită să fie cunoscut în cercuri cât de largi.

Într'o familiară atmosferă și o rezumativă schiță, în câte-va pagini de revistă numai, d. L. Bologa, descrie viața și opera lui Petru Șpan, care timp de 19 ani a muncit cu răvnă și cu rezultat în ogorul școlii românești. Adept al curentului Herbat-Zillerian, a răspândit și a adaptat principiile acestei școale, la noi, scriind mai multe cărți: „Treptele formale ale învățământului”, „Poveștile în educația școlară”, „Idei pregătitoare în pedagogie”, „Cărți de cetire și abecedare”, precum și redactând revista „Vatra școlară”.

Scormonindu-se trecutul cu activitatea acestor dascăli, se face cel mai mare serviciu culturii și se aduce cel mai însemnat aport pedagogiei și educației.

D. Bologa, a înțeles aceasta, fapt pentru care îi aducem elogii. E datoria altora ca să-l urmeze.

—x—

O piesă după romanul „Invățătorul din postul al II-lea”.

D. colonel A. Negulescu a prelucrat o piesă teatrală în 5 acte, după romanul „Invățătorul din postul al II-lea” al d-lui George Bota, pe care compania dramatică a Teatrului de Vest a reprezentat-o cu deosebit succes pe scena teatrului orădan „Regina Maria” Duminică seara.

Iată ce scrie despre această piesă „Gazeta de Vest” dela Oradea: „Invățătorul din postul II” e prima dramă românească, care se adresează publicului de jos, pentru a-i trezi sentimentul artistic. E o piesă de propagandă teatrală românească. De aceea nici nu trebuie să ne referim la realizarea ei artistică, ci la scopul pe care îl servește.

Ea aduce pe scenă viața unui sat românesc, oameni răi, cu obiceiuri și tradiție. Ne arată munca de sacrificiu a învățătorului consacrat misiunii sale și greutățile cu cari trebuie să lupte el. Ne desvăluie un colț de viață cu oameni cari trăesc. Lipsiți poate pe locuri meșteșugul construcției scenice, dar viața e prezentă. D-l col. Negulescu a istuit să ne dea o lucrare de netăgăduit folos în mișcarea teatrală românească. Ea a fost primită cu entuziasm de publicul orădan.”

Cronicar.

Redacția și Administrația „Gazetei Invățătorilor” se află în Arad, Bul. Regina Maria No. 17. (Telefon 571.)

Predarea scris-cetitului în școala primară.

de D. Olariu, subrevizor școlar

(Continuare)

De oarece atât metoda scriptologică, cât și cea legografică, compoartă anumite lacune, metodicianii au început în timpul din urmă să le combineze, eliminând și dintr'unul și din celălalt părțile mai puțin convenabile și aplicând la scris-cetitul pe cele mai ducătoare la scop, formându-se în felul acesta o *metodă mixtă*.

După aceasta metodă, se va face intuiția restrânsă a obiectului, precum și desenarea acestuia, după cum s'a procedat la legografie. Cuvântul întreg nu se va scrie, ci numai icona sunetului necunoscut, adică litera cea nouă.

Dacă suntem pe la începutul alfabetului, atunci în *lecția I*, facem intuiția și desenul; în *lecția II*, analiza cuvântului, arătarea, reproducerea și corectarea literii noi, compararea, generalizarea și aplicarea.

După ce am făcut oarecare progres în scris-cetitul, reducem timpul destinat pentru intuiție și desen, pe care-l vom utiliza la partea tehnică, adică la scris-cetitul propriu zis. De aici emanând, în *lecția I* se va face pregătirea (intuiția sumară, desenul, analiza), predarea (arătarea literii, reproducerea și corectarea), asocierea, generalizarea și aplicarea. În *lecția II* se va face o scurtă repriză asupra celor învățate în *lecția I*, apoi scrierea literii pe tabla cea mare, cetirea de către învățător, cetirea de către elevi, copierea celor scrise pe tablă, cetirea din ABC-dar, copierea și dictarea.

Am zis mai sus, că în părțile noastre este folosit în mare parte *metoda fonomimic*, îndeosebi de învățătorii mai tineri.

Aceia, cari cunosc acest metod al timpurilor mai noi și se îndeletuiesc cu aplicarea lui, sunt convinși, că este cel mai bun dintre toate câte se cunosc și se aplică în școala primară, întru cât pune în lucrare toate senzurile, deșteaptă interesul, provoacă atențiunea elevilor și transformă învățământul scris-cetitului într'un interval de vioiciune și de fericire pentru școlari. Rezultatele obținute prin aplicarea acestui metod sunt mult graitoare, întru cât elevii își însușesc arta scris cetitului într'un timp de 4—6 săptămâni, cu multă ușorință și fără de a fi preferiți școlarii după înzestrarea psihică.

Bazele metodului fonomimic sunt

desenul și intuiția, cu ajutorul cărora se ajunge scopul dorit.

Dintre senzuri, sunt utilizate mai mult văzul și auzul, cu ajutorul cărora se determinează *mimica*, recepția sunurilor (*fonetica*), modulațiunile sunurilor și potrivirea cavității gurii și a organelor vocale.

La aplicarea acestui metod, școlarii vor fi pregătiți întocmai ca la folosirea celorlalte metode, prin desen și prin exerciții de cugetare și vorbire.

Predarea unui sunet după metoda fonomimic se face după normele cari urmează:

Se spune numele unui școlar imaginat, d. e. Ionel, Tudorel, Felicia, Doina, etc. În jurul copilului imaginat (care rămâne în permanentă), se formează o mulțime de povestiri ușoare, luate din viața copilărească și potrivite cu modul de viață și cu gradul de dezvoltare intelectuală al școlarii. Povestirea se termină întotdeauna printr'un gest de fericire, mirare, ori amărăciune al copilului, sau al altor ființe aduse în legătură cu dânsul, cari la momentul potrivit, își exprimă dispoziția sufletească printr'o exclamațiune, după împrejurări, cu care ocazie apare *mimica*, ca semn vizibil al celor simțite. D. ex. la predarea sunetului „i”, copilul din poveste își duce degetul arătător la buze și își exprimă mirarea, pronunțând acest sunet; la predarea sunetului „o” copilul nostru își exprimă durerea, făcând un gest larg și îmbinând vârful degetelor mare și arătător. Învățătorul fixează conexiunea între sunet și *mimică*, iar prin provocarea mai multor școlari face și cu aceștia la fel. Pentru ca elevii să-și imagineze mai bine povestirea, desenează pe tabla cea mare obiectul, sau poziția *mimică* obvenită în cursul acesteia și arată elevilor în ABC-dar ilustrația imprimată lângă lecția cu sunetul de care se ocupă. Acum se arată asemănarea dintre sunet și *mimică*, pe urma căreia învățătorul scrie pe tabla cea mare litera înșăș. La repetirea literelor cunoscute, învățătorul arată numai *mimica*, iar elevii rostesc sunetele, pe cari le cetesc din ABC dar și apoi le scriu și ei pe tabla cea mare, ori pe tablilete lor, în legătură cu litera învățată mai recent.

Pentru ca elevii să nu uite cele învățate, lucrul principal este, ca în toată ziua să se facă repetiția prin *mimică*, scriere și cetire a literelor cunoscute.

Atât la scriere, cât și la cetire, se va folosi *mimica*, până când elevii au ajuns să cetească bine, după care, încet-încet îi desvâțăm de *mimică*, pe care o abandonăm total, în cele din urmă. (Va urmă.)

O rugămintă către colegi.

Domnilor și Fraților Învățători!

Academia română din București ni cere o serie completă din anele fostei reuniuni învățătorești din județul Aradului.

Dupăce în cursul războiului, biblioteca și arhiva reuniunii au fost devastate de soldații internați la spitalul ce ero în seminarul diecezan, acolo nu se mai află decât numai unele numere răslețe, nunumai cererii — pentru noi foarte onorifice — a Academiei române nu putem satisface, dar nici măcar pentru biblioteca actualii asociații învățătorești nu putem lăsa o asemenea serie de lucrări ca moștenire.

Poate prin bibliotecile școalelor, ori pe la familiile învățătorilor de pe acele vremuri, se vor mai afla unele dintre acele broșuri și dacă actualii domni și frați învățători ne ar da mâna de ajutor, poate am putea compune vre-o câteva serii complete pentru: Academia Română din București, Asociația Învățătorilor din Arad — și dacă s'ar putea și pentru: Școala normală de învățători, Școala normală de învățătoare, Seminarul diecesan și Palatul cultural din Arad.

Rog din tot sufletul pe domni învățători să caute în biblioteca școlii ce conduc și să întrebe și pe la familiile învățătorilor răposați și dacă află se trimite la adresa mea în Arad, numerii răslețe, cari așa împrăștiati și incompleți n'au nici o valoare, ajutându-mi să pot completa vre-o câteva serii în scopul sus arătat, ca se rămână urmă pentru posteritate activitatea ce a desfășurat-o învățătorii români din aceste părți, în timpurile de cea mai crâncenă urgie.

Pentru orientare comunic aici întreaga serie de broșuri cari cuprind lucrările de sub întrebare.

Prot. adunării gen.	a doua din 1892*
"	a treia " 1893
"	a patra " 1894*
"	a cincea " 1895
"	a șasea " 1896
"	a șaptea " 1897
"	a opta " 1898
"	a noaua " 1899
"	a zecea " 1900
"	unsprezecea 1901
"	doauăsprez. 1902
"	treisprezecea 1903

„Reuniunea Învățătorilor” redactată de Iosif Moldovan.

Anul I. No.	1 și 2	din	1 Oct.	1904	redact. de Iosif Moldovan.
"	3	"	1 Nov.	"	"
"	4	"	1 Dec.	"	"
"	5	"	1 Ian.	1905	"
"	6	"	1 Febr.	"	"
"	7	"	1 Martie	"	"
"	8	"	1 April	"	"
"	9 și 10	"	1 Maiu	"	"
"	11	"	28 Maiu	"	"
Anul II. Nr.	1	din	1 Iulie	1905	redact. de Iosif Moldovan.
"	2	"	1 Aug.	"	"
"	3	"	1 Sept.	"	"
"	4*	"	1 Oct.	"	"
"	5*	"	1 Nov.	"	"
"	6	"	28 Dec.	"	"
"	7	"	10 Febr.	1906	"
"	8	"	14 Mart.	"	"
"	9*	"	14 April	"	"
"	10*	"	21 Maiu	"	"
"	11	"	30 Iunie	"	"
"	12	"	14 August	"	"
Anul III. Nr.	1 și 2*	din	25 Sept.	1906	redact. de Iosif Moldovan.
"	3	"	1 Nov.	"	"
"	4 și 5	"	28 Nov.	"	"
"	6	"	21 Dec.	"	"
Anul IV. Nr.	1—2	din	1 Februar	1907	redact. de Iosif Moldovan.
"	3	"	14 Martie	"	"
"	4—5	"	1 Maiu	"	"
"	6—7	"	27 Iulie	"	"
"	8	"	14 August	"	"
"	9—10	"	27 Sept.	"	"
"	11—12	"	18 Nov.	"	"
Anul V. Nr.	1*	din	14 Ianuar	1908	redact. de Petru Vanu.
"	2*	"	14 Febr.	"	"
"	3	"	14 Mart.	"	"
"	4*	"	14 Apr.	"	"
"	5*	"	14 Maiu	"	"
"	6*	"	14 Iunie	"	"
"	7*	"	14 Iulie	"	"
"	8*	"	August	"	"
"	9*	"	Septemv.	"	"
"	10	"	Oct.	"	"
"	11	"	Nov.	"	"
"	12*	"	Dec.	"	"
Anul VI. Nr.	1	din	1 Ianuar	1909	redact. de Petru Vanu.
"	2	"	Febr.	"	"
"	3*	"	Mart.	"	"
"	4	"	April	"	"
"	5	"	Maiu	"	"
"	6*	"	Iunie	"	"
"	7	"	Iulie	"	"
"	8*	"	August	"	"
"	9*	"	Sept.	"	"
"	10	"	Oct.	"	"
"	11	"	Nov.	"	"
"	12	"	Dec.	"	"
Anul VII. Nr.	1—2*	Februar	1910	redact. Iosif Moldovan.	
"	3	Mart.	"	"	"
"	4	April	"	"	"
"	5*	Maiu	"	"	"
"	6—7	Iulie	"	"	"
"	8*	August	"	"	"
"	9	Sept.	"	"	"
"	10	Oct.	"	"	"
"	11	Nov.	"	"	"
"	12	Dec.	"	"	"
Anul VIII. Nr.	1	ianuar	1911	redact. Ioan Crișan	
"	2	Febr.	"	"	"
"	3	Mart.	"	"	"
"	4	April	"	"	"
"	5	Maiu	"	"	"
"	6	Iunie	"	"	"
"	7	Iulie	"	"	"
"	8	August	"	"	"
"	9	Sept.	"	"	"
"	10	Oct.	"	"	"
"	11	Nov.	"	"	"
"	12	Dec.	"	"	"
Anul IX. Nr.	1—2*	Februar	1912	redact. Iosif Stanca.	
"	3	Mart.	"	"	"
"	4	April	"	"	"
"	5	Maiu	"	"	"
"	6	Iunie	"	"	"
"	7	Iulie	"	"	"
"	8—9	Sept.	"	"	"
"	10	Oct.	"	"	"
"	11	Nov.	"	"	"
"	12	Dec.	"	"	"
Anul X. Nr.	1	ianuar	1913	redact. de Iosif Stanca.	
"	2	Febr.	"	"	"
"	3	Mart.	"	"	"
"	4	April	"	"	"
"	5	Maiu	"	"	"
"	6	Iunie	"	"	"
"	7—8	August	"	"	"
"	9—10	Oct.	"	"	"
"	11—12	Dec.	"	"	"
Anul XI. Nr.	1	ianuar	1914	redact. de Iosif Stanca.	
"	2	Febr.	"	"	"
"	3	Mart.	"	"	"
"	4	April	"	"	"
"	5	Maiu	"	"	"
"	6	Iunie	"	"	"
"	7—8	Aug.	"	"	"
"	9—10	Oct.	"	"	"
"	11	Nov.	"	"	"
"	12	Dec.	"	"	"

Numerii notați cu o steluță ne lipsesc cu desăvârșire, din ceiași avem mai multe exemplare și eventual am putea servi pe colegii, cari ar voi să-și întregască colecția.

Iosif Moldovan,
fost pres. al „Reuniunii
Învățătorilor” din Jud. Arad;
f. inspector școlar și revizor
al jud. Arad.

Salarizarea corpului didactic primar.

Am publicat în Nr. 18, al gazetei noastre o parte din noile salarii ale membrilor corpului didactic primar. Continuăm azi cu restul categoriilor de salarii.

CATEGORIA X-a (Abrud, Adjud, Aiud, Alba Iulia, Alexandria, Badag, Blaj, Beiuș Bacău, Baia de Aramă, Baia Mare, Baia Sprie, Băriești, Balcic, Blaj, Bărlad, Bechet, Bolgrad, Botosani, Buhuș, Brad, Buzău, Comrad, Cahul, Călărași, Calafat, Călărași-Târg, Câmpu-Lung, Muscel, Caracal, Caransebeș, Cavarna, Cerna-Vodă, Chilia-Nouă, Corabia, Curtea de Argeș, Cuzgun, Deva, Diciosânmartin, Dărbani, Dumbrăveni, Dorohoi, Drăgășani, Făgăraș, Fălticeni, Fălticeni, Filipești de Târg, Găești, Gheorghieni, Gherla, Hârâu, Hârșova, Hașeg, Harța, Hotin, Hunedoara, Huși, Isaccea, Ismail, Leova, Măcin, Mangalia, Medgidia, Mărășești, Medias, Miercurea Ciucului, Mihăileni, Mizil, Moinești, Năsăud, Ocnele Sibiului, Ocnele Mari, Odobești, Oltenița, Orăștie, Orhei, Orșova, Ostrov, Panciu, Pașcani, Piatra-Neamț, Pitești, Plenița, R.-Sărat, R.-Vâlcea, Reghin, Reiu, Roman, Roșiorii de Vede, Saba, Sebeș, Similău, Silvaniei, Salonta, Săveni, Solca, Sinaia, Slănic-Prahova, Slatina, Slobozia Ialomița, Soroca, Strehaia, Sulina, Târgoviște, Tg.-Frumos, Tg.-Jiu, Tg.-Neamț, Tg.-Ocna, Tg.-Secuilor, Tecuci, T.-Măgurele, T.-Severin, Turtucaia, Urlița-Urziceni, Vălenii de Munte, Varna, Vaslui, Zimnicea.

Institutori sau învățători înaintați gr. I: 13000, 12050, 11050, 10100, 9150, 8150, 7200, 6250 lei lunar.

Invățători înaintați gr. II: 9250, 8500, 7750, 7000, 6300, 5550, 4900 lei lunar.

Invățători definitiv: 7800, 7200, 6600, 6000, 5450, 4900, 4350.

Invățători provizoriu cu 4 gradații: 6050, 5450, 4900, 4300 și 3700 lei lunar.

Invățători ajutoari cu 4 gr.: 5450, 4950, 4400, 3850 și 3300 lei

Baia de Arieș, Baia de Criș, Băicoi, Bechean, Bixod, Bordeni, Borsec, Bran, Budachi, Burnaș, Buștenari, Bușteni, Buzias, Căciulata, Călimanești, Cămpeni, Comănești, Felix, Govora, Herculan, Huedin, Lacul-Sărat, Lișova, Moreni, Nădlac, Ocna-Mureș, Olănești, Oravița, Pecăia, Purioasa, Rovine, Rucăr-Mucel, Saholot, Serghicoca, Sărata-Monteoru, Simeria, Slănic-Moldova, Sovata, Saliș, Sibiu, Scorțeni Prahova, Săcel-Gorj, Tleega, Techirgiol-Movilă, Toplița, Tușnad, Vâlcov, Vâlcele, Vulcan, Vulcana Zlatna).

Invățători sau institutori înaintați gr. I: 11500, 10600, 9700, 8750, 7850, 6800 și 5850 lei lunar.

Invățători înaintați gr. II: 9850, 8250, 7550, 6800, 6000, 5200, 4500 lei lunar.

Invățători definitiv: 7500, 6950, 6400, 5800, 5200, 4650 și 3650 lei lunar.

Invățători provizoriu cu 4 gr.: 5750, 4500, 3950, 3400 lei lunar.

Invățători ajutoari cu 4 gradații: 5050, 4500, 4000, 3500 și 3000 lei lunar.

CATEGORIA XII-a (Comunele rurale):

Institutori sau învățători înaintați gr. I: 11050, 10150, 9250, 8350, 7450, 6550, 5700 lei lunar.

Invățători înaintați gr. II: 8500, 7800, 7100, 6400, 5750, 5100, 4450 lei lunar.

Invățători definitiv: 7150, 6600, 6100, 5500, 5000, 4700, 3950 lei lunar.

Invățători provizoriu cu 4 gradații: 5560, 5000, 4500, 3950 și 3400 lei lunar.

Invățători ajutoari cu 4 gradații: 5050, 4500, 4000, 3500 și 3000 lei lunar.

Aceste salarii nu cuprind sporurile familiare și chiria la care fiecare membru al corpului didactic, are dreptul în raport cu numărul copiilor și chiria respectivă, categoriei orașului în care funcționează.

INFORMAȚIUNI

Facem un călduros apel către toți învățătorii din țară, rugându-i să răspundească și să aboneze „GAZETA INVĂȚĂTORILOR”, singurul organ săptămânal pentru apărarea intereselor noastre profesionale.

In ziua de 23 Martie a. c. se vor ține în toate capitalele de județe adunări în care se va hotărî continuarea luptei pentru cucerirea revendicărilor și instaurarea dreptății corpului didactic.

D. Sabin Evtușan a fost numit șef al serviciului școlar de pe lângă directoratul regional al Banatului, în locul d-lui I. Petrovici, demisionat.

În vederea întocmirii unui studiu privitor la situația pensiilor actuale în raport cu salariile, Casa pensiilor a cerut ministerului instrucțiunii să-i înainteze un tablou de salariile (inclusiv gradațiile) corpului didactic de diferite grade, stabilite pentru anul 1930, comparativ cu cele din 1914.

Duminecă 16 Februarie a. c. a avut loc alegerea de preot în com. Covăsinț jud. Arad, în postul rămas vacant prin trecerea la penziune a pâr. Ioan Cure.

A fost ales candidatul Ioan Terebențiu, fiul. inv. Alex. Terebențiu, din aceea comună, care a obținut 534 de voturi față de 15 și 5 voturi ale celorlalți candidați.

Dorim noului preot viață lungă și plină de iubire creștinească!

La concursul de fumșete pentru Miss-Arad a fost aleasă dșoara Elena Zamfirescu, învățătoare la școala No. 1 din Arad.

Afirmațiunea unor ziare, că s'ar fi tăiat subvențiunile acordate până acum societății culturale „Astra”, sunt simple invențiuni. „Astra” figurează cu importante subvenții și în bugetul ministerului instrucțiunii și în acela al Direcțiunii educațiunii poporului.

Rugăm pe toți onorații noștri abonați să-și achite de urgență abonamentul.

Aflăm cu deosebită plăcere că, simpatica dșoară, Persida Urzică, învățătoare în Siclău, s'a logodit cu colegul nostru Mihail Popescu, inv. în Siclău jud. Arad. — Le transmitem sincerile noastre urări de bine și noroc!

La alegerea comitetului școlar rural din Mândruloc jud. Arad, a fost aleasă lista No 2 în frunte cu d. Vasilie Cristi, față de lista No 1, în frunte cu notarul comunal Dimitrie Haiduc și fostul inspector școlar N. Cristea.

Examenele de definitivat pentru învățătorii care urmau să se țină la 1 Martie, se amână pentru data de 1 Aprilie c.

Dșoara Lola I. Răsădeanu din Timișoara și d. Gheorghe M. Ghilezeanu, director școlar în Sănmihaiul Român, logodiți. — Felicitările noastre!

În ziua de 23 Februarie c. pictorul D. N. Cabadiiev, își va deschide expoziția de pictură, în sala Palatului Cultural din Arad.

CARTEA ROMANEASCA S. A. din București, a înființat o secțiune bine organizată și înzestrată cu toate materialele didactice, (aparate, instrumente, rechizite, preparate, tablour intuitive) aparate de laborator, geodezie și optică, îndeplinind prin aceasta o necesitate de prim rang pentru toate școlile din țară.

Cataloagele ilustrate de fizică, chimie și științe naturale, precum și a tablourilor intuitive, apar în decursul anului școlar curent, și se vor trimite la toți profesorii și învățătorii din țară la cerere. Inscrierea pentru rezervarea exemplarelor se face începând de acum la „Cartea Românească” (Secțiunea Material Didactic) București I, Bvd. Academiei 3, cât și la sucursalele Societății din Brașov, Cluj, Timișoara, Chișinău, Diciosânmartin și Lipova.

Cassa de Păstrare Generală S. A. din Arad.

Contul-Bilanț la 31, Decembrie 1929

ACTIVA

PASIVE

	L	B	L	B		L	B	L	B
Numerar în casa	13,645.694	—			Capital societar			32,500.000	—
Monete străine și deize	2,915.877	50			Fond ordinar de rezervă	12,616.615	90		
Disponibil la bănci	17,656.141	78	34,217.713	28	Fond de rezervă al creanțelor dubioase	4,500.000	—		
Portofoliul de cambii			102,861.806	—	Fondul de pensii al funcționarilor	1,200.000	—	18,316.615	90
Debitori în cont-curent			81,252.229	68	Depuneri spre fructificare și în cont-curent			160,916.969	19
Hârtii de valoare			10,830.118	—	Reescont la Banca Națională			7,736.598	—
Imobilul (sediul institutului)			2,000.000	—	Dividende neridicate			67.604	75
Inventar				1	Poziții transitoare	1,675.000	—	3,178.108	—
Debitori de garanție	1,675.000	—			Creditori de garanție	21,278.336	—		
Incasso	21,278.336	—			Beneficiu:				
					Report din anul 1928	383.769	—		
					Beneficiul apului curent	8,062.203	12	8,445.972	12
			231,161.867	96				231,161.867	96

Arad, la 31. Decembrie 1929

Pentru contabilitate:
Lakatos Aladár, m. p.
director executiv.

Mórocz Ferenc, m. p.
șef-contabil.

Consiliul de administrație

Hegyí Adalbert, m. p.
președintele cons. de adm.

Böhm Géza, m. p.

Domán Alexandru m. p.

Faragó Rudolf m. p.
director general

Dr. Vasile Avramescu, m. p.

Brandisz Enric, m. p.

Lakatos Arcadie m. p.
director executiv

Oravetz Nicolae m. p.

Schwarz Adolf, m. p.

Dr. Cornel Iancu m. p.

Keppich Sigismund m. p.

Comitetul de supraveghere:

Meer Arminiu, m. p.
preș. com. de suprav.

Holzeisen Iosif, m. p.

Kaufmann Ludovic, m. p.

Dr. Silviu Pascuțiu m. p.

Szerényi Géza, m. p.
expert-contabil

Dela

„Asociația Generală a Invățătorilor.”

În ziua de 17 c., s'au adunat în București delegații tuturor băncilor învățătoresci din țară, spre a discuta situația în care se găsesc astăzi aceste bănci și măsurile ce trebuie luate ca să li se asigure existența și prosperarea în viitor.

La adunare a participat și d. D. V. Toni, președintele asociației generale a învățătorilor din România.

După îndelungate discuții, s'a hotărât cu unanimitate să se ceară ministrului instrucției fixarea prin lege a dreptului de a se reține prin statele de salariu, cotizații și ratele împrumuturilor acordate membrilor.

În ziua de 18 Februarie toți delegații, în frunte cu d. D. V. Toni, au fost primiți în audiență de d. ministru al instrucției. După ce i s'a expus dorința corpului învățătoresc în ce privește băncile sale. D. ministru a răspuns că este gata să le acorde prin lege dreptul ce cer, dacă își vor da o organizație unitară, pe baza statutului cooperatist și dacă înțeleg să nu stănienească întru nimic dezvoltarea Casei de credit a corpului didactic.

Președintele asociației luându-și angajamentul să respecte condițiile puse de ministru, d. ministru a declarat că chiar în actuala sesiune parlamentară se va legisla dreptul cerut de băncile învățătorilor.

—x—

AVIZ.

La Cluj a început din Februarie a. c. să apară o nouă publicație intitulată »Darul Vremii», revistă de literatură, artă și știință, condusă de un comitet de redacție:

No 1. are următorul cuprins:

I. Chinez: Bilanț ardelean;

I. Agârbiceanu: În noapte;

Cornelia Buzdugan: Ași vrea să fiu

Ion Munteanu: Povestea unei inimă

G. Retezeanu: La frumoasa în casă

Iustin Hiesu: Provincială;

Victor Papilian: Un acuzat zimbi.

Hans Vatzlik: Ca stâncă (trad. de

I. C. Delabae);

St. Bezdechi: Ovidiu și soția sa.

Cronica literară: Crăișorul, roman de Liviu Rebreanu (I. Breazu); Cronica plastică; Expoziția Ioan Matisse: Teutsch și Traian, Billiu-Dăncuș (Aurel Ciupe); Mișcarea culturală din țară și străinătate: Cărți, Reviste, Insemnări de Val. Bologa. I. Chinez, Victor Papilian, Valer Pușcariu etc.

— Ministerul Instrucției a fixat pentru examenul de înaintarea învățătorilor la manual de consultare pentru proba orală lucrarea: »Educația voinței» de Jules Poyot.

Răspândiți
„Gazeta Invățătorilor.”

Convocare.

Băncile Bănățene Unite Societate Anonimă

Băncile Bănățene Unite Societate Anonimă va ține în ziua de **2 Martie 1930. la orele 11 a. m.** în localurile Centralei din Arad, Bulevardul Regina Maria 8.

a XLII-a Adunare Generală Ordinară

la care ne permitem a invita pe toți acționarii

DIRECȚIUNEA.

Obiecte:

1. Delegarea a doi acționari în scopul verificării procesului verbal.
2. Deciderea asupra raportului direcțiunii și al comitetului de supraveghere, stabilirea bilanțului din anul 1929, repartizarea câștigului și deciderea asupra absolvărilor.
3. Complectarea comitetului de supraveghere.
4. Autorizarea direcțiunii pentru executarea în sfera sa de activitate a schimbărilor cerute eventual de judecătoria.

Rugăm acționarii, ce doresc a participa la adunarea generală, a depune acțiunile lor până în ziua de 27 Februarie 1930 la cassa noastră în Arad, sau în Timișoara sau la cea a sucursalelor noastre din Almaskamaras, Aradul-Nou, Beșenova-Nouă, Beșenova-Vechi, Biled, Bulgăruș, Buziaș, Caranșebes, Carei, Carpiuș, Ceanad Cenei, Comloșel, Comloșul-Mare, Elek, Engelsbrunn, Glogovaț, Gottlob, Grabaț, Guttenbrunn, Jănașau, Jecia-Mare, Jimbolia, Lenauheim, Lipova, Lugoj, Nereu, Neudorf, Orțișoara, Panatul-Nou, Pâncota, Peciu-Nou, Periamoș, Sfânta-Ana, Sănmartin, Sandru, Satchinez, Sănnicolaul-Mare, Sănpetru-Nou, Schöndorf, Semlac, Șiria, Teremia-Mare, Teremia-Mică, Timișoara-Fabrică, Timișoara-Josefin, Tomnatic. Uihieju, Variaș, Vinga, Wiesenheid, Zăderlac.

Active

Bilanț la 31 Decembrie 1929

Pasive

Cassa și valute	26,637.932		Capital social		130,000.000
Depuneri la alte bănci	47,018.489	73,656.421	Fond de rezervă	49,691.079	
Cambii	667,414.024		Fond de dubioase	7,000.000	
Împrumuturi ipotecare	6,578.554		Fonduri diferite culturale	150.000	
Debitori	266,678.191	940,670.769	Fond de pensie	3,486.712	60,327.791
Fondul pt. garantarea scrisor. fonciare		260.000	Premiu de 10% al obligaț. cu premiu		33.920
Efecte și cointeresări		31,941.157	Obligațiuni în circulație		2,133.850
Imobile:			Împrumuturi cedate		1,665.881
2 palaturi ale Centralelor,			Depuneri spre fructificare:		
3 palaturi din Berlin, 13			pe libel	682,114.991	
case ale sucursalelor, 12			în conturent	104,599.514	786,714.505
case de chirie și alte realități		23,417.820	Creditori		8,901.333
Intreprinderi proprii		34,054.665	Cambii reescomptate		78,827.305
Poziții transitoare		9,128.144	Cupoane neplătite		1,584.782
Garanții	20,989.844		Poziții transitoare		16,424.137
			Garanții	20,989.844	
			Soldul profitului		26,515.472
	20,989.844	1,113,128.976		20,989.844	1,113,128.976

Arad-Timișoara, la 12 Februarie 1930.

Alexandru Bánfi m. p.
director executiv al centralei Arad.

Carol Novotny m. p.
director exec. al centralei Timișoara.

Oskar Ludwig m. p.
primcontabil al centralei Timișoara.

Ioan Gantner m. p.
primcontabil al centralei Arad,
cont. aut.

Direcțiunea:

Dr. Eschker m. p. președinte (Timișoara) Schill m. p. președinte (Arad) Weissenburger m. p. director general
Adelmann m. p. președinte (Arad) Dr. Reitter m. p. vicepreședinte (Timișoara)
Dr. Andres m. p. Angele m. p. Dr. Autipa m. p. Baumvinkler m. p. Bendler m. p. Blaskovics m. p.
Dr. Buschmann m. p. Buttinger m. p. Darányi m. p. Gantner m. p. Dr. Kräuter m. p. Dr. Krepil m. p.
Lidolf m. p. Mandl m. p. Milles m. p. Natland m. p. Réthy m. p. Scherer m. p. Dr. Spahn m. p. Winkler m. p.

Comparând bilanțul de față cu registrele principale și secundare l'am găsit în ordine.

Arad-Timișoara, la 13 Februarie 1930.

Comitetul de Supraveghere:

Dr. Engels m. p. președinte (Timișoara) Reinhart m. p. președinte (Arad) Dutschak m. p. Dr. Ferch m. p.
Kosztka m. p. Krämer m. p. Mohilo m. p. Szántó m. p. Dr. Váradí m. p. Weil m. p.

Imprimeria Succesorii Réthy, Arad